Euroopan parlamentti
2024-2029

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2024/0305(NLE)

23.10.2025

***

SUOSITUSLUONNOS

esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan raja- ja merivartioviraston Bosnia ja Hertsegovinassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevan Euroopan unionin ja Bosnia ja Hertsegovinan välisen sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta
(16666/2024 – C10-0117/2025 – 2024/0305(NLE))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Jaroslav Bžoch

Menettelyjen symbolit

*	Kuulemismenettely
***	Hyväksyntämenettely
***I	Tavallinen lainsäätämisjärjestys (ensimmäinen käsittely)
***II	Tavallinen lainsäätämisjärjestys (toinen käsittely)
***III	Tavallinen lainsäätämisjärjestys (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT 6

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan raja- ja merivartioviraston Bosnia ja Hertsegovinassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevan Euroopan unionin ja Bosnia ja Hertsegovinan välisen sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta (16666/2024 – C10-0117/2025 – 2024/0305(NLE))

(Hyväksyntä)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (16666/2024),

– ottaa huomioon luonnoksen Euroopan raja- ja merivartioviraston Bosnia ja Hertsegovinassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevaksi Euroopan unionin ja Bosnia ja Hertsegovinan väliseksi sopimukseksi (16665/2024),

– ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan, 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C10-0117/2025),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 107 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 117 artiklan 7 kohdan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan suosituksen (A10-0000/2025),

1. antaa hyväksyntänsä sopimuksen tekemiselle;

2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Bosnia ja Hertsegovinan hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

a. Tausta

Ehdotetulla neuvoston päätöksellä on tarkoitus hyväksyä Euroopan raja- ja merivartioviraston Bosnia ja Hertsegovinassa toteuttamia operatiivisia toimia koskeva Euroopan unionin ja Bosnia ja Hertsegovinan välinen asemaa koskeva sopimus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetussa asetuksessa (EU) 2019/1896 edellytetyllä tavalla.

Euroopan raja- ja merivartioviraston, jäljempänä ’virasto’, tehtäviin kuuluu yhteistyön tekeminen kolmansien maiden kanssa eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, ”mahdollisesti myös rajaturvallisuusryhmien lähettämisellä operatiivisiin tehtäviin kolmansissa maissa”. Virasto voi tehdä yhteistyötä niiden kolmansien maiden viranomaisten kanssa, jotka ovat toimivaltaisia asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, siinä määrin kuin sen tehtävien hoitaminen tätä edellyttää, ja se voi toteuttaa Euroopan yhdennettyyn rajaturvallisuuteen liittyviä toimia kolmannen maan alueella kyseisen kolmannen maan suostumuksella.

Asemaa koskevan sopimuksen tarkoituksena on kattaa kaikki näkökohdat, jotka ovat tarpeen viraston toimien toteuttamiseksi kolmansissa maissa. Asetuksen (EU) 2019/1896 73 artiklan 3 kohdan mukaan olosuhteissa, jotka edellyttävät rajaturvallisuusryhmien lähettämistä eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvästä joukosta kolmanteen maahan, jossa ryhmien jäsenet käyttävät toimeenpanovaltuuksia, unioni tekee kyseisen kolmannen maan kanssa asemaa koskevan sopimuksen.

Komissio esitti eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen mukaisesti ja asetuksen 76 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla tiedonannossaan COM(2021)0829 asetuksessa (EU) 2019/1896 tarkoitetun asemaa koskevan mallisopimuksen, johon sisältyy määräyksiä toimien toteuttamisesta kolmansien maiden alueella. Bosnia ja Hertsegovinan kanssa tehty asemaa koskeva sopimus perustuu komission laatimaan malliin.

Komissio tiedotti esittelijöille 14. lokakuuta 2025 edistymisestä Euroopan unionin ja Bosnia ja Hertsegovinan välisissä asemaa koskevasta sopimuksesta käytävissä neuvotteluissa. Kokouksessa oli läsnä myös Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia. Lisäksi on sovittu kokous Frontexin perusoikeusvastaavan ja Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa 6. marraskuuta 2025. Sopimus allekirjoitettiin 11. kesäkuuta 2025 Sarajevossa Bosnia ja Hertsegovinassa.

b. Esittelijän kanta

Muuttoliike- ja pakolaiskriisin ollessa pahimmillaan vuonna 2015 Euroopan unioniin saapui satojatuhansia turvapaikanhakijoita ja muuttajia Länsi-Balkanin kautta. Muuttopaine Länsi-Balkanin reiteillä oli seuraavina vuosina merkittävä, mistä aiheutui painetta EU:n ulkorajoille. Näin ollen lisätoimet ovat olleet tarpeen muuttovirtojen hillitsemiseksi laillisella tavalla kansainvälisen ja EU:n lainsäädännön mukaisesti.

Esittelijä katsoo, että virallisten, oikeudellisesti sitovien sopimusten tekeminen kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön puitteissa on ratkaisevan tärkeää tällaisen yhteistyön avoimuuden, julkisen valvonnan ja demokraattisen valvonnan varmistamiseksi.

Jäsennelty ja jatkuva yhteistyö kolmansien maiden, erityisesti Länsi-Balkanin maiden, kanssa on olennainen osa Euroopan vakautta ja turvallisuusaluetta. Muuttoliikettä ja rajaturvallisuutta koskevan yhteistyön vahvistaminen Bosnia ja Hertsegovinan kanssa on strategisesti tärkeää, sillä sen avulla voidaan helpottaa Kroatian ja Bosnia ja Hertsegovinan väliselle rajalle kohdistuvaa painetta ja siten estää laittomia rajanylityksiä EU:n ulkorajoilla sekä torjua rajat ylittävää rikollisuutta. Tiivis yhteistyö Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa on näin ollen ratkaisevan tärkeää paitsi EU:hun suuntautuvien muuttovirtojen hallitsemiseksi, laittomien maahantulojen vähentämiseksi ja palauttamisoperaatioiden tehostamiseksi myös muuttajien salakuljetuksen torjumiseksi ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien riskien lieventämiseksi.

Sekä Euroopan raja- ja merivartiovirasto että Bosnia ja Hertsegovinan sisäministeriö ovat velvollisia noudattamaan asetuksen (EU) 2019/1896 säännöksiä ja varmistamaan, että sitä noudatetaan kaikilta osin, myös perusoikeuksien osalta. Komission, Bosnia ja Hertsegovinan asiaan liittyvien viranomaisten, Frontexin perusoikeusvastaavan ja Euroopan tietosuojavaltuutetun Euroopan parlamentin hyväksyntämenettelyn aikana esittämät selitykset tämän asemaa koskevan sopimuksen merkityksestä olivat tyydyttäviä. Asemaa koskeva sopimus ja Euroopan raja- ja merivartioviraston henkilöstön läsnäolo Bosnia ja Hertsegovinan alueella auttavat torjumaan EU:hun suuntautuvaa laitonta muuttoliikettä ja parantamaan yleistä turvallisuustilannetta siten, että perusoikeudet turvataan kaikilta osin rajavalvontaprosesseissa. Kun otetaan huomioon, että Bosnia ja Hertsegovinan kautta kulkee merkittävä määrä EU:hun pyrkiviä ihmisiä, tällä sopimuksella lujitetaan unionin tukea Länsi-Balkanin kumppaneille, jotta ne voivat hallita muuttovirtoja tehokkaammin ja täysin eurooppalaisten normien mukaisesti.

Näin ollen esittelijä katsoo, että ehdotettu asemaa koskeva sopimus on yhdenmukainen komission tiedonannon mukaisen asemaa koskevan mallisopimuksen kanssa lopulliseen sopimukseen sisällytettävän sisällön ja määräysten osalta.

Koska tämä sopimus on tullut täytäntöönpanovaiheeseen, parlamentti pyytää, että Euroopan raja- ja merivartiovirasto ilmoittaa viipymättä Euroopan parlamentille osana asemaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa toteutetuista toimista, ja muistuttaa virastoa sen velvoitteesta sisällyttää vuosikertomuksiinsa arviointi kolmansien maiden kanssa tehdystä yhteistyöstä asetuksen (EU) 2019/1896 73 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

Euroopan raja- ja merivartioviraston toteuttamista operatiivisista toimista Moldovan, Pohjois-Makedonian, Montenegron, Albanian ja Serbian kanssa aiemmin tehdyt asemaa koskevat sopimukset osoittavat, että tiivis yhteistyö Länsi-Balkanin maiden kanssa tuottaa myönteisiä tuloksia.

Edellä esitetyn perusteella esittelijä suosittaa, että parlamentti hyväksyy neuvoston päätösesityksen tekstin.